Ն. 5024 — 1882 ՕԳՈՍՏՈՍ 31 ՍԱԼԸ — 23 ԻՒՆԻԻ ՍԷՆԻ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12 ՍԱԼԸ — Ն. 5024

Մասեցոյաց Աշխարհ

ՄԻՈՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՆԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԳԻՆԵԱԼԱՐ

Իսթանպոլ եւ ամենայն Օսմանեան կայսրութիւն տարեկան 10 ղուրուշ
Կիսամեայ 5 »
Եռամսեայ 2½ »

Թաղաւորական ընտանիքի մասնաւոր բաժանորդագրութիւն տարեկան 10 ղուրուշ
Կիսամեայ 5 »
Բոլոր թղթակցութիւնները պէտք է ուղղուին Խմբագրութեան

20 ՓԱՐԱՆԳ

ԻՍԱՆԱԼԻՔ

Գերմանիայ եւ Ֆրանսայ տարեկան 3 ղուրուշ
Իտալիայ » » » 2 »
Իսպանիայ » » » 1 »
Իսկ այլ արտասահման դրամագլուխ եւ խնայարաթ տարեկան 5 ղուրուշ

Իսթանպոլում, Դպրատան Բէյնկէնտիր պաղարը Ն. 41 իրսի խանը

20 ՓԱՐԱՆԳ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՕԳՈՒՏԱԿԱՐ ԹԵՐԹԹԱԳԻՐ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՐԱՏՎՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՕԳՈՒՏԱԿԱՐ ԹԵՐԹԹԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՕԳՈՒՏԱԿԱՐ ԹԵՐԹԹԱԳԻՐ

ՀԱՎԱՏԻՍՏԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՑԷ

Լոնտրա 11 սեպտ.

Գասասին ճիվարընտա, Ինկիլիզէր իլէ Արապի Ֆըրդասը պէյնինտէ վուղու պուլան Թօլ մուհարէպէսի խիթամ պուլմուշ տուր։ Կէչէն ճումա իրմէսի կիւնիւ մուղուպուլան մուհարէպէտէ, Ինկիլիզէրին վէֆիյիաթը պիր գաչ քիշիտէն վէ մէճրուհլարընդէն միգտարը էլլի տէօրթ նէֆէրտէն իպարէթ տիր։

Արապի Ֆըրդասընտան իքի եիւզ էլլի քիշի վէֆատ իթմիշ տիր։

Թէլ-էլ-Քէպիրին ասքէրի նօղթալարընա պիր հիւճում վուղուի դաթիան մուղաբրէր տիր։

Մուդավէլէի ասքէրիյէ մատտէսինճէ Ինկիլիթէրընդէն թավր ու հարբէաքաթը, Ալմանիա վէ Ավսթրիա մաթպուաթը թարաֆընտան շիատէթլէ մուահիդէ օլունմազտա տըր։

ՏԱԼԻԼԻՑԷ

Վազրթընդէն պու կիւնքի իճմալընտա սգունմուշ տուր։

«Մըսրընտան վարիտ օլան խուսուսի խապէրլէրէ կէօրէ, Ինկիլիզէրին շիմտիլիք էն պիւեիք միշաղէլէրի թաթը սու թէատրիքաթընդէն թէէմինի մատտէսի իմիշ։

«Պու պապտէ էմիրէթին հուսուլի, Զակազիկին զապթըլը օլապիլէճէկինտէն, օրասընդէն զապթընա հէր շէյտէն էվվէլ թէշէպիս վէ իգտամ իսիլէճէկի, էհլի վուղուֆ թարաֆընտան թախմին օլունուրօր։

Թէլ-էլ-Քէպիր մուհարէպէսի, մուհարէպէի դաթիա օլաճաղը հագգընտա տէօրթ պէշ կիւն ագտամ վարիտ օլան խապէրլէրի եէնիտէն թասհիհ եօլունտա, էվվէլքի կիւն ալընան խապէրլէր, Արապինին Թէլ-էլ-Քէպիրտէ տուրամաճաղընը, վէ Ինկիլիզէրին 5-10 կիւնտէն էվվէլ հարէքէթ իթմէճէճքլէրինի միւշիր իտի իսէ տէ, տիւնքի կիւն վարիտ օլան սխպարը մախսուսէ, Ինկիլիզէր պու կիւն շիտէթլի պիր հարէքէթի թէարրուզիյէ իճրա իտէճէքլէրինի միթէզամին, վէ պու հարէքէթտէն դաթի նէթիճէլէր զուհուրի միմքին տիր։

—

Ավսթրիա տէվլէթինին Տէրիսատէթ սէֆարէթի միթէհայիզանը մէմուրինտէն Մ. Տանչէլ էվվէլքի կիւն Տէրիսատէթէ վիրուտ իտէն Ավսթրիա բոսթա վաբօրլրա, վէ Վարնա թարիգիյէ, Տէրիսատէթէ կէլմիշ տիր։

—

Տիւնքի կիւն Բուսիա իմբէրաթօրու հաշմէթլու իւշինճիւ Ալէքսանտր հազրէթլէրինին եէմմի մախսուսու օլմադ միւնասիպէթիյլէ, պիր միթատ զարաղօլ սէֆինէի հիւմաեունու տանատըլըպ, էօյլէ վագթի թօփլար էնատոթ օլունմուշ, վէ հիւրիւմէթի Մէնիյեէճ Բուսիա սէֆարէթխանէսինէ միւթատան օլան մէրասիմի թէպրիքիյէ իճրա օլունմուշ տուր։

—

Պահրը-Ահմէտ վագը Սուաքին իլէ ճիտտէ արասընտա տէնիզ ալթընտան թէլէկրաֆ զապլոսու թէմիտա իտէն Բօշֆոր նամ Ինկիլիզ վաբօրու, տէրունինտէ թէլէկրաֆ նէզարէթի ալիյէսի ֆէնն դալէմի մուտիրի Էմիլ Լադուան էֆէնտի պուլունտուղու հալտէ, էվվէլքի կիւն Տէրիսատէթ լիմանընա վուրուտ իյլէմիշ, վէ պաղը թամիրաթ իճրասը իշին, տիւնքի կիւն Իպրահիլէ աղիմէթ իթմիշ տիր։

—

Էվվէլքի կիճէ սաաթ իշ բասատէլէրինտէ Իսկիւտարտա Ֆաղհամանընա զուհուր իտէն հարիգ, եարըմ սաաթ զատար տէվամ իթտիկի հալտէ, Սէլիմիյէ դէշլի Հիւմաեունունտան վէ բոլոս մուտիրիյէթինտէն կէօնտէրիլէն վէսաեիթի էթֆախյէ իլէ խասարաթը քիւլլիյէսի մուճիպ օլմադըղընը պասթըրմըշ տըր։

—

Պու կիւնքի Թէրճէմանը Հագգընա կէօրիւմիշ տիր։

«Սէլանիկ վէ Մանասթըր թարֆլարընտա պուլունան Բումմէքթէպլէրինին ահվալընը թէֆթիշ իշին, Բումանիա տէվլէթի թարաֆընտան մէճլիսի մէպուսան ազասը Մ. Բէթրօվիչ խմինտէ պիր զաթ իլէ, պիր տէ Բումանիա մէքթէպլէր միւֆէթթիշի Մ. Միհիանօս խմինտէ տիկէր պիր զաթընը, մէմուրէն Սէլանիկ վէ Մանասթըր վիլայէթլէրինէ կէօնտէրիլմիշլէրի պիր թարաֆտան մաթպաամըզա խապէր վէրիլիւօր։

«Պիր տէվլէթին, տիկէր պիր տէվլէթ մէմալիքի տախիլինտէքի մէքթէպլէրին ահվալընը թէֆթիշտէն մագսէտի նէ օլապիլէճէկինի պիր տիւրլիւ քէսարիէմէտիկիմիզտէն, շու հավատիսէ բէք տէ սահիհ նազարըյլա պագամատըդ իսէ տէ, շաեէտ ասլը վար իսէ, էհէմմիյէթտէն խալի օլմամաճաղը տախի տէրքեար պուլունուղունտան, քէյֆիյէթի մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլսինին նազարը էհէմմիյէթինէ արզ էյլէրիզ։»

—

Ճումատա կիւնիւ Դանտիպլիտէ պիր ասքէր տէնիզ կիրիպ եըգանմագտա իքէն զարդ օլմուշ տուր։

—

Իսթըրն նամ, տէնիզ ալթը թէլէկրաֆ խաթթըրը շիրքէթինին իմտարէ մէճլիսի ազասընտան Մ. Ժիւլ Տէպէշէր, շիրքէթի մէզքիւրէ իլէ Պապը Ալի պէյինտէ մէվճուտ օլան պաղը մէսալիհի թէսվիյէ իթմէք իզրէ, Տէրիսատէթէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր։

—

Տիւնքի կիւն Մապէյնի Հիւմաեունատա մէճլիսի վիքէլա ինիգատ իթմիշ, վէ ղալիպա լօրտ Տիւֆէրինէ բաղար կիւնիւ Լոնտրատան վարիտ օլան թալիմաթը ճէտիրտէ իւզէրինէ միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ տիր։

—

Բումանիա վէ Սըրպիա ղըրալընընդն Պուլղարիսթան բրէնսիպէ Բուսճուդտա միւլաղաթ իտէճէքլէրինէ տաեիր պիր շայիա չըգտըղընը, դաղէթալար եազըեօրլար։

—

Բիվաեէթէ կէօրէ Տէրիսատէթտէ պուլունան Բում էհալիսինտէն պիր թագըմը Բում բաթրիղխանէսինին պաղը ահվալընտան տօլայը մէճլիսինէ կէլմիշ տիր։

—

Պապը Ալի Դաթալիս նամ նագիթանընը թէրքինի դատալ իթմէեար իմիշ։

—

Բուսիա թաղվինաթընընդն պու սէնէ վէրիլմէեէճէկինտէն, ճնա վէրիլէն վարիատթա մահսուպէն ադտ օլունան իսթիգրազընը եէրմիշ տուղուզ պին լիրասը կէչէն հաֆթա, վէ եէկիրմի պին լիրասը տախի պու հաֆթա գապադ օլունմուշ տուր։ Կէչէճէք հաֆթա տախի Օսմանլը Պանղասընտան գըրդ պիր պին լիրա ալընճաճադ տըր։

Կէչէճէք սէնէնին ադնամ բուսամու գարշըլըգ կէօսթէրիլիրէք, տիկէր պիր իսթիգրազ ադտը տախի մէմալ իտուկինի Վագրթ եազըեօր։

—

Մուդավէլէի ասքէրիյէեէ ընչէնպիհ կիւճիւ վազը իմգա օլունաճաղը ղանն օլունուեօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

. . . Խմբագիր

Հետեւեալ Պաշտօնական Հերքումն՝ որ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Տնտեսական տեսչութեան կողմէ հաղորդուած է Փունջ թագրին ի պատասխան իր 1700 թուով հրատարակած մէկ խմբագրական յօդուածին, հաղորդուելով նաեւ Ձեր Մեծապատուութեան, հրատարակելիդ կը խնդրուի։

Մեծ. Խմբագիր էֆ. Փունջ լրագրոյ.

Ձեր լրագրին իւր 1700 թուոյն մէջ «Կեդրոնական մատուկի վարկը և Սանասարեանցի նուէրն» վերնագրով կեդրոնական մատուկին վարկ չունենալուն պատճառներուն վրայ տեսութիւն մ'ընելու միջոցին կը մատնանշէ, Աղա Սանասարեանցի կողմէ Վանայ Սանդխտեան ընկերութեան նուիրեալ և Պատրիարքարանի յանձնուած 2000 ռուպլին, իբր թէ ընկերութիւնը զայն ստանալու համար մեծ դժուարութեանց պատահեր է Տնտեսական Տեսչութեան կողմէ, և տակաւին դուռմար մը անվճար մնացած է, և կը յարէ թէ, կեդրոնական մատուկն ինչ իրաւունք ունի այդ գումարէն մաս մը Վանէն իւր ունեցած առնելիքին համար գրաւելու ելնել ևն.

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Տընտեսական տեսչութիւնը սոյն հրատարակութեան առջև պարտ կը համարի ձեր առած տեղեկութիւնները հերքել Պաշտօնէ խնդրոյն ճշգրիտ վիճակը համառօտակի ներկայելով, Պատ. ազգայնոց լուսութիւն և յանդարտութիւն մտաց։

Նուիրատու Աղա Սանասարեանց 2000 ռուպլիի նուէր մը Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան տրամադրութեան ներքև դրած էր, զայն Վանայ մէջ ազգային բարեդործական հաստատութեան մը գործածելու համար։ Տնտես. Տեսչութիւնն՝ որոյ յանձնուած էր Վարչութեան կողմէ խնդիրը՝ Վանայ Ամեն. Ս. Առաջնորդին և տեղւոյն Սանդխտեան ընկերութեան հետ բանակցելով, յիշեալ նուէրը Վանայ մէջ դպրոցի մը կառուցման ծառայեցնելու կը հաւանի. շէնքն սկսելու համար յիշեալ գումարը կը պահանջուի. Տնտես. Տեսչութիւնը դայն յանձնելէ առաջ կը յանձնարարէ որ դպրոցի շինութեան յատակագիծը և մնացեալ ծախքերուն տեղեկագիրը կանխաւ հաղորդուի Տեսչութեան. պահանջուած յատակագիծն ու տեղեկագիրն կուշանայ. սակայն միւս կողմէ աւանդ գումարը կը պահանջուի տիպողաբար, Տեսչութիւնը մի գուցէ արդելք մը յարուցած համարուի այս բարենպատակ հաստատութեան, կը հաւանի մեկ մասը վճարել, մնացեալին վճարումը պահանջուած տեղեկագրին ու յատակագծին մատուցուելէն վերջը կատարելու պայմանաւ, և կը հաստատացնէ յիշեալ գումարէն 100 Օսմ. ոսկի, այս գումարը առնուելէն յետոյ, մնացեալ մասն ալ կը պահանջուի, այս անգամ հաստատապէս խոստանալով ուղուած պաշտօնական գրերը բերել և մատուցանել, Տեսչութիւնս փատահելով այս խոստման, 100 ոսկի ևս կը վճարէ և ամբողջ գումարէն կը մնայ իր քով աւանդ 20 ոսկու չափ գումար մը, զոր վար դրած է և պիտի պահէ, մինչև որ խոստացեալ պաշտօնական գրերը Տեսչութեան մատուցուին։

Այս է աւասիկ խնդրոյն ճշգրիտ վիճակը, որոյ մէջ Տեսչութիւնը իւր հսկողութեան իրաւունքը ի գործ դնելէ և նուիրատուին կամքը գործադրելէ անդին փափաք մ'ունեցած չէ։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Տնտ. Տեսչութեան
Ց. Պէրէսոռոբ

—

ռաջիկայ Հինգշաբթի, 2 սեպտ. Մայր եկեղեցի Գում-գափուի։

Առեանը պիտի բացուի ժամ 3½-ին և գոցուի 6-ին։

Հրաւիրեալ են Ազգ. Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

Մնամ խորին յարգանօք
Պարիր.քին. Փոխանորդ.
Գէորգ Ծ. Վ. Բ...ճ...էլեան

28 օգոստոս, 1882

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ծրագիր Թագային օրինաց մատակարարութեան. — Ներուսնակութիւն վիճաբանութեան։

Բ. Հրաժարական Վարչութեան։

ՄԸՍԸՐ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐԻ

Բօրթ-Սաեիտէն 3 սեպտ. Թարիխի քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Մըսրըտա Ինկիլիզ ասքէրի իլէ, ասքէրի մերգումէ իշին իրսալ օլունան միհիմանընը պիր մահէլլէ ճէմինէ պէղի զայրէթ օլունմադտա պուլունուղու պէեան օլունմուշ տուր։

Սեպտ. 2-տէ Արապի բաշանընը Թարաֆտարլարը Խամիլիսանընը շիմալ ճիհէթինտէ կէօրիւմիշլէր իսէ տէ, թաագիպլէրինէ կէօնտէրիլէն տէօրթ դըթա թօփ իլէ իքի թապուր ասքիր, պունլարա բասմա կէլէմէմիշլէր տիր։

—

Աժանս Հավաս տիթիտէքի հավատիսի նէշր իթմիշ տիր։

Պապը Ալիեէ վարիտ օլան խապէրլէրէ կէօրէ, Թարապլուսու ղարպ վիլայէթինին իշ թարաֆտարընտան 30 պին ադամ, Մըսրը միթէվէճիհէն եօլա չըգմըշլար տըր։ Պունլարընը հուսուսու կէչմէլէրինէ միւսաատէ օլունմամասը իշին, հէման էվամիրի էքիտէ իթա օլունմուշ տուր։

—

Մարիամ տիր քի, Նոթիլօս նամ Ավսթրիա սէֆինէսինին զապթընտան պիրի իլէ, պիր գաչ թալիֆէլէրի, Ապուղիր ղալէպարը

իւղերինէ չէքիմիշ օլան պէեաղ պայրաղտան ալտանարագ, վէ մէղքիւր գալէալար Ինկիլիզէր Թարաֆընտան ամբլան թօբլարտան քեամիլէն թախրիպ օլունմուշ սբրլար զանընը յլա, պունլարըն իւղերինէ չբդմբշ օլտուղլարընտան, Արապի բաշանըն մէվզբի մէղքիւրտէ պուլունան սասքիրի Թարաֆընտան էսիր իսիրմիշլէր, վէ սոնրա՝ քէնտիլէրին Ինկիլիզ օլմասբղլարը անլաշբլմասը իւղերինէ, սէպիլէրի թախլիյէ դբլընմբշ տբր։

Նոթիլիսուն զապիթի պու քէրբէ հիւքիւմէթի մաթպուասընա թագտիմ իյլէտիկի բաբօրթօսունտա, Խըտիվ հաղրէթլէրինին սանճաղընը դբրմբդբ օլմասընտան, Արապի բաշանըն, մուղայիրի օլարագ, քէնտի սանճաղլարընը բէնկի պէեաղ օլմասընա գարար վէրմիշ օլտուղունու խապէր ալտբղընը պէեան իյլէմիշ տբր։ Պինանէն ալէյհ, Մբսբրլբլար Իսկէնտէրիյէէտէ վէ սաեիր նօգթալարտա պէեաղ սանճագ չէքտիքէրինտէ, պունուն իլէ միւթարէքէ թալէպ իթմիշ օլմաեբպ, սանճագ քէնտի պայրագլարընը բէ.բղ իյլէմիշլէր իմիշ։

—

Թայմղ զաղէթասը, 2 սեպտեմ. Թարիխիլէ Իսկէնտէրիյէէտէն ալմբշ օլտուղու աթիտէքի թէլէկրաֆնամէեի նէշր իթմիշ տբր։

Պիր չիֆթլիք զապթ իթմիշ օլան պէշ նէֆէր միւսթահաֆբղիյն, պու կիւն թահրը թէվզբֆտ ալընարագ, մուհաքէմէ իսիրմէք իւղրէ, հիւքիւմէթի Մբսբրիյէէտէ թէսլիմ օլունտուլար։

Խըտիվ հաղրէթլէրի, բօլիս իտարէսինի եէնիտէն թէշքիլ իյլէեէպ, միւսթահաֆբղիյն ֆբրբգալարընը պիլ քիւլիեէ լաղվ իյլէմէք նիյէեթինտէ տբր։

Մահմուտ Ֆէհմի, տիւշմէնին թութմուշ օլտուղու մէվգբը իլէ, եէտի իգթիտարընտա պուլունան գուվվէթ հագբընտա, պիր բաբօրթանտարը [illegible] տիմ իյլէեէճէկինի, միւշարիէյհ հաղրէթլէրինէ վատ իյլէմիշ իմիշ։

Բամիեհտէն ալընան խապէրլէրին հիշ պիր էհէմմիյէթի եօք տուր։

—

Գահիրէտէն ալընան սոն խապէրլէրէ կէօրէ, շէհրի մէղքիւրտէ ասեիշ պէր քէմալ իմիշ։

Արապի բաշա հէր կիւն Ինկիլիզլէրին տիւշար օլտուղլարը մաղլուպիյէթլէր հագբընտա, եալան բաբօրթօլար նէշր իթտիրմէքտէ տիր։

Մբսբրլբլար ամիրալ Սէյմուրու էսիր իթմիշ օլտուղլարը հագբընտա պիաալ ու էսաս պիր չայիա չբգարմբշ օլտուղլարընտան, հէր ագշամ շբմէնաբֆէր մէվզբֆընա պիր չօգ էհալի կիտէրէք, ամիրալը միւմանլէյհին վիրուտինէ ինթիզար իյլէմէքտէ տիր։

Նուպար բաշանըն գօնաղը եաղմա խիլտիկինէ տաեիր պաղը Ինկիլիզ զաղէթաճբլար թարաֆընտան վէրիլէն հավատիս թէքզիպ օլունուեօր։

—

Իսկէնտէրիյէէտէն քէշիտէ օլունուպ, Տէյլի Նիուզ զաղէթասընտա նէշր օլունան պիր թէլէկրաֆնամէտէ օգունմուշ տուր.

Մահմուտ Ֆէհմի, Իսկէնտէրիյէէ զապթիյէէ նէզարէթի տաեիրէսինտէ, զաեէթ տիդգաթը սուրէթտէ սազլանբմագտա տբր։ Միւմանլէյհ, էնգօնսթէնթ վաբօրու գամիմագ տվարընտան Բրէնս Լուի տբ Գաթթէնպէրկին գօմանտասը թահթընտա օլարագ, պիր ֆբրգա ասասքիրի պահրիյէէ բիեաատ նէֆէրթը հազբը պուլունուղու հալտէ, վաբօրտան չբգարբլմբշ, վէ ֆբրգաի մէղքիւրուն մուհաֆազասը իլէ Բաղ-էլ-Թինէ կէօթիւրիւլիպ, օրատա Մբսբր հիւքիւմէթի մէմուրինինէ թէսլիմ օլունմուշ տուր։

Օսման, վէ Լութֆի Ֆախրի, վէ Ալի Մուպարէք բաշալար միւմանլէյհէ վիկիթա վէրէրէք, քէնտիսինի իսթինթագ իյլէմիշլէր տիր։

Միւմանլէյհ էսիր իսիրմիշ օլտուղունու, վէ քէնտիկինտէն թէսլիմ օլմագ իսթէմէտիկինի իգրար իյլէմիշ տիր։

—

Խըտիվ հաղրէթլէրինին պիր էմրնամէսի ոե. Մբսբրա Բէթթաս [illegible] վէ սաեիր չարուգ թութուշուր շէյլէր իտխալի թահթը մէմնուլյեէթէ ալընմբշ տբր։

Տիկէր պիր էմրնամէ իլէ տախի, մուվագգաթ պիր սբհհիյեէ իտարէսի թէշքիլ օլունմուշ տուր։

—

Մահմուտ Ֆէհմինին էսիր իսիլմէսի իւղերինէ Թել-էլ-Բէպիր օրտուսունուն պաշ գօմանտանլբղը Բէշիտ պէյ էհալէ գելընմբշ տբր։

Մբսբր ասասքիրի, օրտունուն միւտաֆասը էսպապընին թահքիմիյէ իշթիղալ իյլէմէքտէ տիրլբր։

Թուրպա բաշանըն վէֆաթը խապէրի թէքզիպ օլունուեօր։

—

Թան զաղէթասընտա կէօրիլմիշ տիր։

Աիիրէն Արապի բաշանըն էրքեանը հարպ զապթանընտան օն պէշ նէֆէր զատարը, օրտուկեահտան պիր աղ իլէրլէմիշ օլտուղլարընտան, շու հաղրէրինտէն խսթիֆատէ պիրլէ, դաշբպ Խըտիվ հաղրէթլէրինէ արդը իթաաթ ու միւթավաաթ իյլէմիշլէր տիր։

ՄԻԻՆԱԳԱՍԱ

Գապը սէրասքէրինին իլանլարը, պիր վաղբթլար, Մասիս իլէ Մանղումէտ տէրճ օլունտուղտան սոնրա, չէնտ սէնէ մուդատէմ զուհուրա կէլէն վագաատան տօլաեը, Մանղումէ կէրի չէքիլմիշ, վէ Մասիսէ տէվամ իլէ, Մանղումէ եէրինէ տախի Փունջա վիրիլմէքտէ, վէ պէհէր սաթբրը իշին, գբրգար վասրա իւճբէթ ալընմագտէ պուլունմուշ իսի։

Նասբլ քի զաղէթա միւթալաա իտէն զաթլար տէրխաթբը իսէպիլիրլէր, ճիղվիթ զաղէթասը, նէ գատար իլանաթ վար իսէ, ֆիեաթլարբընը գբրարագ քէնտի թարաֆընա չէ.քմէ.քլիկէ, վէ միլլէթիմիզ զաղէթալարընա, օլ ճիհէթլէ տախի պիր գօյէրա օլմագլբղա պաշլատբղընտան, կէչէն սէնէ կիտիպ, մէղքիւր Գապը սէրասքէրինին իլանլարը ֆիեաթընը տախի գբրմբշ, վէ օլ պագատէ պէյնիմիզ պիր իատաա տիշմիշ, վէ նէթիճէսի, հիշ պիր երմէնի զաղէթասընա իլան վիրիլմէմէսինէ գարար վիրիլէրէք, Մասիս եէ Փունջա խայլանճէ գարար վիրիլմիշ իսի։

Գու էֆֆա, Գապը սէրասկէրի իլանլարընը, պիր երմէնի զաղէթասընա տախի վիրիլմէսի միւրատ օլունմուշ, վէ պու միւնասէպէթլէ, Թիւրքճէ, Ֆրանսըզճա, Ռումճա, վէ երմէնիճէ եալընըզ պիրէր զաղէթաեա իլան վիրիլմէսինէ, վէ պունունտա, միւնադատա Թարիգիյէ իճրա իսիրմէսինէ դարար վիրիլմիշ, վէ պու կէչէն ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ իշին, քեռֆֆէյի զաղէթաճբլար տավէթ օլունմուշլար, վէ չօղումուղ կիթմիշ իսէքտէ, հէփսի թէքմիլ օլմատբղընտան, տիւնքի բաղար իրթէսի կիւնիւնէ թէէխիր իսիրմիշ իսի։

Տիւնքի կիւն, էվվէլ էմիրտէ Թիւրքճէ զաղէթալարա թէքիֆի միւնադատա օլունտուղտա, զաթէն մէճճանէն տէրճ իթմէքտէ օլան ճէրիտէի Հավատիս, եինէ մէճճանէն տէրճէ տէվամ իտէճէկինի վատ իթմիշ, վէ պատէհու նէօպէթ պիզէ կէլտիկինտէ, թէնզիմի ֆիեաթ իսիլէ իսիլէ, սաթբրը սէքիզ բարաեա գատար ինտիրիլմիշ, վէ ադբպէթքեաբ, Մասիսին սահիպ իմ. թիեաղը մէրտլիք իտէրէք, վէ հուգուղու գբատմինի տէ մէյտանէ վաղ իյլէեէրէք, տէվլէթէ ֆախրի պիր իսրամէթ իյլէմէք իւղրէ, մէճճանէն տէրճ իտէճէկինի պէեան իթմիշ, վէ էօյէճճէ գարար վիրիլմիշ տիր։

Գու արատա, ճիղվիթ զաղէթասընը միւթեզիմի պուլունան ճիվէլէք, «էֆէնտիմ, հիշ մէճճանէն էօյլէ պիր շէյ ճայիզ օլապիլի՞ միէօլունտա ճիղվիթլիքլէրէ դալբշարագ, կիւեա մէճլիսին դիհնինի պուլանոբբմագ իսթէմիշ իսէ տէ, իւթիւճեան էֆէնտի, քէնտի վասինտէ սէպաթ իւզրէ պուլունտաճաղընը պիտիրտիքտէն պաշգա, էօթէտէն պիզ տախի, քէզալիք դբտէմիլիք հուղուգումուզուն տա պէեանիյէ, տէյիլ եալընը Մասիս, իրա, հինի իդթիզատ, պիզիմ տախի, Թբպգը Մասիս կիպի, մէճճանէն տէրճէ հաղբը պուլունտուղումուզու պէեան իլէ, ճիվէլէկին ավուրտունա պիր թբգաճ թբղաեբ վիրմիշլիգ տիր։

Թա էվվէլտէն պէրու, Էվգաֆը Հիւմաեունուն իլանլարը պիզէ կէլմէքտէ իսէ, ծիղվիթ զաղէթասընդն համիլէրի, հէր նասբլ իսէ, թարաֆընը էթրաֆընը պուլարագ, մէղքիւր զաղէթաեա տախի վիրիմէկէ պաշլատբղտան, վէ պիզի թէնզիմի ֆիեաթ իթմէքլիկէ մէճպուր իյլէեէքտէն պաշգա, պիր գաչ այտան պէրու իսէ, պիր թագրիպ եօլունու պուլարագ, պիզտէն մէղքիւր իլանլարը, պիւթիւն պիւթիւն քէստիրմիշլէր տիր։

Պիզիմ մէղքիւր ճիղվիթլիք իլէ ուղրաշմագլբղա, վաղթիմիզ վէ պուտրէթիմիզ պուլունմատբղընտան կէրչի պիր թարաֆտան սիւքիւթ իթմիշ իտիք իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան տախի, պա իսթիտա քէյֆիյէթի, Էվգաֆը Հիւմաեունէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ պիլտիրմիշ, վէ միւնադատա թէքլիֆ իյլէմիշ իտիք։

Տիւնքի կիւն օրատան տախի, իլանլարը միւնադատասընտա հաղբը պուլունմագ իւզրէ տավէթ թէղքէրէսի ամբշբղ տբր, վէ հիշ շիւբհէմիզ եօգ տուր քի, ճիղվիթ զաղէթասը, պիզիմ իշին գաղտբղը գուեուեա, քէնտիսի տախի տիւշէճէք տիր։

Պիր գաչ տայիրէտէն տահա, ճիղվիթլիք սայէսինտէ իլանլարբմբզը աղտաեա գաշլամբշ տբր, լաքին, անլէրին տախի իճապբդթիկասընա պագմագլբղա հաղբլանմագտաեբղ։

ԽԱՐԻՃԻՑ

Ֆրանսատա, պու մէվսիմատ, նիշան-ալտագ, վէ ժիմնասթիգ ճէմիյէթլէրի պիրլէշիպ, սէնէլիք իճթիմալար ագտ իտէրէք, թէճբիպէր՝, իճրասը իլէ, իշլէրինտէն հէր պիրի, պիր սէնէտէն պէրու իթթիֆաքլէրի թէրագդբէք ալէնէն նիմատան իյլէրլէր։

Բրմէրմանտան ալընան պիր մէքթուպտա, պու ճէմիյէթլէրին Ֆբրանսանընը չարգ վիլաեէթլէրինտէ ֆէվգ էլ զաեէ թէրագդը իյլէմէքտէ օլտուղլարը պէեան օլունուեօր. չէօյլէ քի, թէրագդբեաթը մէղքիրէեէ պագբլբրտա, մէղքիր վիլաեէթլէրին Ալմանիա հուատատանա եաղբն պուլունմալարը հասէպիյլէ, հիսսեեաթը վէթանքէրվէրանէնին, օրալար էհալիսի միեանընտա, պաշգա եէրլէրտէն զիեատէ ուեանբգ օլտուղու անլաշբլբեօր։

Ֆագաթ, իշպու թէրագդբեաթտան տօլաեը, ուժումի սուբէթտէ իզհարը մէճունիյէէթ իսիրմէսիյլէ պէրտալէր, թէլէկրաֆ զաղէթասընա եաղբան պիր մէքթուպտա, նիշան-ալտագ վէ ժիմնասթիգ ճէմիյէթլէրինին իսթիգպալընը, սուբէթի զաթիատա թէէմմին իթմէք նիյէէթի ֆասիաէ էսէրի օլան լաղբրաբընա, աղբր աղբր ճէվապլար վիրմէք իւզրէ պուլունտու իսէ տէ, ղօճասը գօնթ Կօնթրան մէրգումէնին իթայի ճէվապընա մէյատան պբրագմաեարագ։

—Վալիտէ, զանն իսէրիմ քի, օլ պապատէ եանբլմագտասընը...—տէտի,—չիւնքի, էօյլէ պիր պօղաղ վէ թէրպիյէէսիզ ատամ թարաֆընտան, կէրէք գայնբմ Մ. Ժօրժ, վէ կէրէք մատմազէլ Վարթընար ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օլան հագարէթլէր, շէրէֆ ու նամուսպարընը, զէրրէ գատար լէքէլենտիրէմէզլէր...—Լիսնէլ բէք քիպարճա պիր հարէքէթ իպրաղ վէ իճրա իլէմիշ տիր... պիր պիւեիք եիւրէկէ մալիք պուլունտուղունու իսպաթ իթմիշ տիր... հէր քէս մէրգումա թահսին իսէճէք, վէ պէնիմ, հագգընտա տէրքեար օլան հիւսնի թէվէճճիհիմ իսէ, տահա զիեատէ թարագը պուլաճագ տբր...

Վալիտէ գատան, օղլունուն պու լաղբրաբընա էհէմմիյէթ վիրմէք իսթէմէտիկինտէն, ումուզլարընը սիլքամ։

Կոնթրան թէբբարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ,

—Նէ ճինս սիրահ իլէ վուրուշաճագլար տբր,—տէյի սիւալ իլէտի։

—Թապանճա իլէ...—տէյի ճէվապ վիրան Լէօբօլ։

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

Մէրդումլար տահա անճագ օն պէշ տագբդատան պէրու սուֆրատան զալդարագ սաղոնտա թօբլանմբշ օլտուղլարը հալտէ, պիրտէ սալոնտան իչէրի սիւսլիւ վէ ահքեամը տիլպէր պիր տէլիդանը կիրտի։

— Եէնի պիր հավատիս վար տբր, իշիթանը՞զմի,—տէյի պաղբրաբագ սիւալ իյլէտի Ամէլի իլէ դաեբն վալիտէսինի սէլամլաբգտան, վէ դօնթ Կոնթրանը տախի էլինի սբգտբգտան սոնրա։

—Նա՞սբլ հավատիս...—տէյի սիւալ իյլէտի դօնթ։

—Իճրա իսիրէճէք օլան շայեանը տիդգախ պիր տիւէլլօեու իշլիթմէտինիզմի։

—Նա՞սբլ տիւէլլօ։

—Տիմէք տիր քի, հիշ պիր շէյատէն խապէրտար տէկիլտինիզ...

—Խայր, հիշ պիր շէյ իշիթմէմիշիզ տիր...

—Մէկէրչի իհթիմալաէ՞նմի տիր պու տէտիկինիզ.—տօղրուսու բէք զարիպ պիր հալ տբր պու, չիւնքի տիւէլլօ իտէճէք օլան ատամլարատան պիրիտէ պիզզաթ սիզին տօսթլարընընտան տբր...։

—Բէճա իտէրիզ, թէքմիլ մալիմաթ վիրինիզ պագալըմ նէ՞ իմիշ, վէ քի՞մ իմիշ...—պիզիմ տօսթլարատան պիրիսի տիւէլլօեա՞մը չբգբշմբշ տբր...

—Խայր, հէնուզ վուրուշմամբշլար տբր, եարբն սապահ վուրուշաճագլար տբր...։

—Քի՞մ իմիշ պաչալըմ սէօյլէտիկինիզ...

—Մաաշալլահ, քիմ օլաճագ, հէր քէսին տիլինտէ տատիթան օլմուշ օլան, վէ միլիոնլար սահիպի տիր տէյի սէօյլենմէքտէ պուլունան պիր ճէնթըլմէն տիր...—վէյհասբլ Լիսնէլ Վարթընն տէնիլէն տէլիդանը տբր...

Դօնթէս Ամէլի պունու իշիթիկի կիպի բէնկի սթատ։

—Մ. Վարթընն տիւէ՞լլօեամը չբգբյաճագ տբր...—տէտի մէրդումէ քէքէլէեէրէք։

—Էվվէթ մատամ...—եարբն սապահ...—լաքին, նասբլ օլուպտա պիրատէրինիզ Լէօբօլ պու քէյֆիյէթի սիզէ, քեամիլէն պիլտիկի հալտէ նագլ ու պէեան իյլէմէմիշ տիր...—զաթէն մէրդումի իշին իշինտէ օլուպ, վէ տբլ միւնազատատա հաղբը պուլունմուշ օլտուգտան պաշգա, հաթթա մէրդումի ճէնթըլմէն թարաֆընտան տախի շահիտլիք մէէմուրիյէթինի իճրա իյլէեէճէք տիր։

—Սահի՞հմի տիր պու էֆէնտիներին սէյլէտիքլէրի,—տէյի սիւալ իթտի Ամէլի Լէօբօլա հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ։

—Էվվէթ, սահիհ տիր,—տէյի ճէվապ վիրտի Լէօբօլ կէօզլէրի էօնինէ պագարագ վէ եիւզլէրի գբզարարագ։

—Եա սէն պիզէ օլպապտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէ՞մէտի իսին։

—Զիւնքի Մ. Վարթընն քիմսէեէ պիր շէյ սէօյլէմէեէեիմ տէյի թէնպիհ իյլէտի իսի։

—Ա՛, պու պիր հագգլը սէպեպ տէկիլ տիր, իյի եա, օլ տէտիկինիզ տիւէլլօտան մագսէ՞տ նէ տիր,—եօգսա պիր դարբ՞ մէսէլէսիմի սէպկեէթ վիրմէքտէ տիր։

—Խայր, խայր, ասլա էօյլէ պիր շէյ եօգ տուր։

—Նա նէ՞ իշին տիր էօյլէ իսէ։

—Թէբպիյեէսիզ պիր ատամըն թէբպիյեէսինի վիրմէք իշին, շէօյլէքի, Ժագօպ Շիլլէր իսմինտէ ֆօնտաճու ալմանեալընընը պիրինէ հագգբյլա պիր դաչ թօգտի եէրլէշտիրտի...

—Լագբրարեը գուսուր քէսիք սէօյլէմէ,—տէտի Ամէլի պիւեիք պիր սապբրսբզլբգ իւզրէ սէօյլեեէրէք,—ի՞օրմէեօրմուսուն, մէրագտան էօյմէքտէյիզ,—զաթէն սէն տախի հաղբը իսիշսին... հէր շէյի կէօրմիշսին... հէր շէյի իշիթմիշսին... վէ հէր շէյի պիլմէքտէսին...—իմոլ, վուգուլ հալի քեամիլէն նագլ ու պէեան իյլէմէլիսին... հիշ պիր նօգթասընը ունութմամալբսընը...։

Լէօբօլ պիթթապ, պիր սուբէթի մուխթասարէտէ, մուղուլ հալ ղէթաեա իլան վիրիլմէսինէ, վէ պունունտա, միւնադատա Թարիգիյէ իճրա իսիրմէսինէ դարար վիրիլմիշ, վէ պու կէչէն ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ իշին, քեռֆֆէյի զաղէթաճբլար տավէթ օլունմուշլար, վէ չօղումուղ կիթմիշ իսէքտէ, հէփսի թէքմիլ օլմատբղընտան, տիւնքի բաղար իրթէսի կիւնիւնէ թէէխիր իսիրմիշ իսի։

Տիւնքի կիւն, էվվէլ էմիրտէ Թիւրքճէ զաղէթալարա թէքիֆի միւնադատա օլունտուղտա, զաթէն մէճճանէն տէրճ իթմէքտէ օլան ճէրիտէի Հավատիս, եինէ մէճճանէն տէրճէ տէվամ իտէճէկինի վատ իթմիշ, վէ պատէհու նէօպէթ պիզէ կէլտիկինտէ, թէնզիմի ֆիեաթ իսիլէ իսիլէ, սաթբրը սէքիզ բարաեա գատար ինտիրիլմիշ, վէ ադբպէթքեաբ, Մասիսին սահիպ իմ. թիեաղը մէրտլիք իտէրէք, վէ հուգուղու գբատմինի տէ մէյտանէ վաղ իյլէեէրէք, տէվլէթէ ֆախրի պիր իսրամէթ իյլէմէք իւզրէ, մէճճանէն տէրճ իտէճէկինի պէեան իթմիշ, վէ էօյէճճէ գարար վիրիլմիշ տիր։

Գու արատա, ճիղվիթ զաղէթասընը միւթեզիմի պուլունան ճիվէլէք, «էֆէնտիմ, հիշ մէճճանէն էօյլէ պիր շէյ ճայիզ օլապիլի՞միէօլունտա ճիղվիթլիքլէրէ դալբշարագ, կիւեա մէճլիսին դիհնինի պուլանոբբմագ իսթէմիշ իսէ տէ, իւթիւճեան էֆէնտի, քէնտի վասինտէ սէպաթ իւզրէ պուլունտաճաղընը պիտիրտիքտէն պաշգա, էօթէտէն պիզ տախի, քէզալիք դբտէմիլիք հուղուգումուզուն տա պէեանիյէ, տէյիլ եալընը Մասիս, իրա, հինի իդթիզատ, պիզիմ տախի, Թբպգը Մասիս կիպի, մէճճանէն տէրճէ հաղբը պուլունտուղումուզու պէեան իլէ, ճիվէլէկին ավուրտունա պիր թբգաճ թբղաեբ վիրմիշլիգ տիր։

Թա էվվէլտէն պէրու, Էվգաֆը Հիւմաեունուն իլանլարը պիզէ կէլմէքտէ իսէ, ծիղվիթ զաղէթասընդն համիլէրի, հէր նասբլ իսէ, թարաֆընը էթրաֆընը պուլարագ, մէղքիւր զաղէթաեա տախի վիրիմէկէ պաշլատբղտան, վէ պիզի թէնզիմի ֆիեաթ իթմէքլիկէ մէճպուր իյլէեէքտէն պաշգա, պիր գաչ այտան պէրու իսէ, պիր թագրիպ եօլունու պուլարագ, պիզտէն մէղքիւր իլանլարը, պիւթիւն պիւթիւն քէստիրմիշլէր տիր։

Պիզիմ մէղքիւր ճիղվիթլիք իլէ ուղրաշմագլբղա, վաղթիմիզ վէ պուտրէթիմիզ պուլունմատբղընտան կէրչի պիր թարաֆտան սիւքիւթ իթմիշ իտիք իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան տախի, պա իսթիտա քէյֆիյէթի, Էվգաֆը Հիւմաեունէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ պիլտիրմիշ, վէ միւնադատա թէքլիֆ իյլէմիշ իտիք։

Տիւնքի կիւն օրատան տախի, իլանլարը միւնադատասընտա հաղբը պուլունմագ իւզրէ տավէթ թէղքէրէսի ամբշբղ տբր, վէ հիշ շիւբհէմիզ եօգ տուր քի, ճիղվիթ զաղէթասը, պիզիմ իշին գաղտբղը գուեուեա, քէնտիսի տախի տիւշէճէք տիր։

Պիր գաչ տայիրէտէն տահա, ճիղվիթլիք սայէսինտէ իլանլարբմբզը աղտաեա գաշլամբշ տբր, լաքին, անլէրին տախի իճապբդթիկասընա պագմագլբղա հաղբլանմագտաեբղ։

ԽԱՐԻՃԻՑ

Ֆրանսատա, պու մէվսիմատ, նիշան-ալտագ, վէ ժիմնասթիգ ճէմիյէթլէրի պիրլէշիպ, սէնէլիք իճթիմալար ագտ իտէրէք, թէճբիպէր՝, իճրասը իլէ, իշլէրինտէն հէր պիրի, պիր սէնէտէն պէրու իթթիֆաքլէրի թէրագդբէք ալէնէն նիմատան իյլէրլէր։

Բրմէրմանտան ալընան պիր մէքթուպտա, պու ճէմիյէթլէրին Ֆբրանսանընը չարգ վիլաեէթլէրինտէ ֆէվգ էլ զաեէ թէրագդը իյլէմէքտէ օլտուղլարը պէեան օլունուեօր. չէօյլէ քի, թէրագդբեաթը մէղքիրէեէ պագբլբրտա, մէղքիր վիլաեէթլէրին Ալմանիա հուատատանա եաղբն պուլունմալարը հասէպիյլէ, հիսսեեաթը վէթանքէրվէրանէնին, օրալար էհալիսի միեանընտա, պաշգա եէրլէրտէն զիեատէ ուեանբգ օլտուղու անլաշբլբեօր։

Ֆագաթ, իշպու թէրագդբեաթտան տօլաեը, ուժումի սուբէթտէ իզհարը մէճունիյէէթ իսիրմէսիյլէ պէրտալէր, թէլէկրաֆ զաղէթասընա եաղբան պիր մէքթուպտա, նիշան-ալտագ վէ ժիմնասթիգ ճէմիյէթլէրինին իսթիգպալընը, սուբէթի զաթիատա թէէմմին իթմէք նիյէէթի ֆասիաէ էսէրի օլան լաղբրաբընա, աղբր աղբր ճէվապլար վիրմէք իւզրէ պուլունտու իսէ տէ, ղօճասը գօնթ Կոնթրան մէրգումէնին իթայի ճէվապընա մէյատան պբրագմաեարագ։

—Վալիտէ, զանն իսէրիմ քի, օլ պապատէ եանբլմագտասընը...—տէտի,—չիւնքի, էօյլէ պիր պօղաղ վէ թէրպիյեէսիզ ատամ թարաֆընտան, կէրէք գայնբմ Մ. Ժօրժ, վէ կէրէք մատմազէլ Վարթընար ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օլան հագարէթլէր, շէրէֆ ու նամուսպարընը, զէրրէ գատար լէքէլենտիրէմէզլէր...—Լիսնէլ բէք քիպարճա պիր հարէքէթ իպրաղ վէ իճրա իլէմիշ տիր... պիր պիւեիք եիւրէկէ մալիք պուլունտուղունու իսպաթ իթմիշ տիր... հէր քէս մէրգումա թահսին իսէճէք, վէ պէնիմ, հագգընտա տէրքեար օլան հիւսնի թէվէճճիհիմ իսէ, տահա զիեատէ թարագը պուլաճագ տբր...

Վալիտէ գատան, օղլունուն պու լաղբրաբընա էհէմմիյէթ վիրմէք իսթէմէտիկինտէն, ումուզլարընը սիլքամ։

Կոնթրան թէբբարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ,

—Նէ ճինս սիրահ իլէ վուրուշաճագլար տբր,—տէյի սիւալ իլէտի։

—Թապանճա իլէ...—տէյի ճէվապ վիրան Լէօբօլ։

լչին, տահա պիր թաղըմ թէտապիրի միւհիմմէնին իճրասընընը, ճիւմլէի իհթիեաճաթտան օլտուղու պէեան օլունմուշ տուր։

Մալիւմ օլտուղու վէճհէլէ, մէղքիւր ճէմիյեէթլէրին մագսէալէրի, էհալիտէն, միւմքին մէրթէպէ չօղ զէվաթա թալիմի ասքէրի, վէ խուսուսիյէ նիշան ալմագ էօյրէտիպ, պէօյէճէ, գուրալարը իսապէթ իտիպ, խըտմէթի ասքէրիյեէեէ կիրէնլէրին, օրտուեա հիյնի տիւխուլլէրինտէ, ֆէննի ասքէրիեէ աղ չօղ մաալիւմաթլարը օլմասընա, վէ միւտաէթի խըտմէթլէրինի իքմալ իտիպ, ասքէրլիկի թէրք իտէնլէրին տախի, օրտուտան չըղտըգլարընտան սոնրա, էօյրէնտիքլէրի թալիմլէրի պիւթիւն պիւթիւն պիր թաքրաֆա պըրագըպ, ունութմամալարընա՝ պէզլի զայրէթ իյլէմէք տիր։ Շէօյլէ քի, մէղքիւր ճէմիյեէթլէր, Ֆրանսատա արզու օլունտուղու տէրճէճտէ թէրագզը իտէրլէրսէ, Ֆրանսըզ էհալիսինտէ հէր քէս, օրտուեա տախիլ օլմասա պիլէ, քէյֆի վէ էյլէնճէսի իչին ասքէր օլաճագ տըր։

Ֆրանսա Ական մէճլիսի ազասընտան Մ. Դլօտ, նիշան ալմագ վէ ժիմնասթիգ ֆէննլէրինին, Ֆրանսատա անճագ ճէմիյեէթլէր թէշքիլ վէ մէվճուտ օլան ճէմիյեէթլէրին պիրլէշմէսի իլէ էհալի պէյնինտէ եայըլապիլէճէկնի, կէչէնլէրտէ պիլ միւնասէպէ պէեան իյլէմիշ տիր։

Պու էֆքեար, հէր թարաֆտան թահսին օլունմագտա տըր, չինքի մագսէտի մագսուտա վասըլ օլապիլմէքլիք, իչին պիր չօղ թիւֆէնկ վէ սայիրէ կիպի էռէվաթ, վէ պաղը միւհիմմաթ թէտարիքի, վէ պիր թաղըմ խաճէ մաաշլարը իթաաը իհթիեաճտան օլըպ, պունուն իչին իսէ, պիր խայլի մէպլաղ լաղըմ կէլմէքտէ տիր քի, մէպլաղը մէղպուրէտէն, հէր պիր ադանքն հրատսիզնէ, իւզէրինէ եիւք օրմաեաճագ տէրէճէտէ ճիւզի պիր շէյ տիշմէք իչին, ճէմիյեէթին աղալարընը սաեընը չօղ օրմագ լաղըմ կէլիր։

Պա խուսուս քի, նիշան ալմագ՝ ալըշմաղա մախսուս պիր շէյ օլուպ, պու իսէ բէք չօղ տէֆալար թալիմ իհթմէկէ թէվաղըֆ էյլէտիկինտէն, մաարաֆընը ադըզը իյէ պէրապէր, հէր հալտէ չօղ ակֆալար թալիմ իտիրմէկէ իհթիեաճ վարտըր։

Թէլէկրաֆ ղաղէթասը, պիր պէնտի մախսուսունտա, Ֆրանսատա պուլունան պու նէվ ճէմիյեէթլէրին թէվհիտինի նասիհաթ իհթիկի սըրատտա, Տանիմարգատան էօրնէք ալընմասընը թավսիեէ էյլէտիքտէն սոնրա, մէմալիքի մէղքիւրէտէ պուլունան նիշան ալմագ, վէ ժիմնասթիգ ճէմիյեէթլէրի հադրընտա ատթիտէքի մալիմաթը վէրիեօր։

Տանիմարգատա էլք նիշան ալմագ ճէմիյեէթի 1865 սէնէսի նոյաեընընը 13իւնտէ Սվենտենպէրկտէ թէշէքքիւլ իհթմիշ օլուպ, օն սէնէ սոնրա, մէմալիքի մէղքիւրէտէ պու նէվ 23 ճէմիյեէթ վար իսի քի, պունլարընը 19ու. հէր պիրի պիրէր վիլաեէթ էհալիսինտէն, վէ կիւտախի պաղը էշխաս թարաֆընտան խուսուսի սուրէթտէ, թէշքիլ օլունմուշլար իսի։ Պու ճէմիյեէթլէրին 341 շէհիր վէ գասապարտա պիրէր շիւպէլէրի վար իսի, վէ ումումի ադալարընընը մէճմուի եիկիրմի պին քիշիտէն միւրէքքէպ իսի։ Օլ վաղըթ, պիւթիւն Տանիմարգանընը, Բարիսին շիմալքի էհալիսի գասար պիլէ էհալիսի օլմասընը, տէրեատթը իսիրը իսէ, պու սաեընընը էհէմմիեէթի օլ վաղըթ անլաշընընը։

Տանիմարգատա մէղքիւր ճէմիյեէթլէրին պու տէրէճէտէ իլէրի կիթմէլէրինին սեպէպի, մէմալիքի մէղքիւրէտէ պունլարընը, պիր թարգատա, վէ պիր գաեիտէ իւզրէ թէշքիլ էյլէմիշ օլմալարընը տըր։ Շէօյլէ քի,

Հէր պիր գասապա վէ շէհիրին քէնտիսինէ մախսուս պիր նիշան ալմագ ճէմիյեէթի օլուպ, պիր վիլաեէթ տախիլինտէ պուլունան պու նէվ ճէմիյեէթլէր պիրլէշէրէք էնտէրէ ճէդիեէրի սոնտուրմէսինէ թէշքիլ իհթմէքտէ, վէ պու վիլաեէթ ճէմիյեէթլէրի տէ, Տանիմարգանընը բայիթ օլան Գօբէնհակատա վաղը սոնտ Տանիմարգա նիշան ալմագ ճէմիյեէթի էսասլարընտան թարաֆընտան իտարէ օլունուրլար։

Շու վիրտիկիմիզ մուխթասար մաալիւմաթտան, Տանիմարգատա, Ֆրանսատան միւրէքքէպ պիր մեճլիս օլուպ, ադալարը իրի սենէտէ պիր տէֆա վիլաեէթ ճէմիյեէթլէրի թարաֆընտան կէօնտէրիլէն շէքիլէր մարիֆէթիյլէ ինթիխապ օլունուրլար։

Բէլկիս չօղ տէֆա մուվաղղաֆ պիր ժէնէրալ օլտուղու կիպի, ադատան հիչ տէկիլ իսէ իքիսինին տախի զապիթանատան օլմալարը ուսուլտան օլուպ, պաղբսը տախի պիւեիւք թիւճճարլար, վէ պաղէնտէ, Բարլամէնթօ ադալարը տըրլար։ Հիւքիւմէթտէն իսթիհսալ օլունաճագ թէսհիլաթ իչին, պու ադալարընը մուավենէթի, ֆայիտէտէն խալի տէկիլ տիր։

Հէր պիր վիլաեէթ ճէմիյեէթինին, եինէ տօղուղ ադատան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօնու վար տըրքի, մէէմուրիյէթի՝ ճէմիյեէթի մէղքիւրէնին իտարէի ումուրու օլուպ, վիլաեէթ ճէմիյեէթինին իտարէի մալիյեէսի տախի գասապա վէ շէհիր ճէմիյեէթլէրի բէեիսլէրի, վէ գօմիսիօն ադատան միւրէքքէպ պիր էնճիւմէնի մախսուս թարաֆընտան բուլունէթ օլունուր, վէ ումումի հիսապաթընը թէտգըգը իսէ, հէր պիր կրոբ (ֆըրգա) բէեիսի, վէ վիլաեէթ գօմիսիօնու իլէ Գասապա վէ շէհիր գօմիսիօնլարը ադալարընտան միւրէքքէպ տիկէր պիր էնճիւմէնէ մուհավիլ տիր։

Իչթէ, վիլաեէթ գօմիսիօնուն ադալարը պու էնճիւմէնտէ ինթիխապ օլունուրլար, հէր պիր գասապատա պուլունան ճէմիյեէթ ադալարը տա պիր բէեիս, վէ պէհէր կրոբ իչին ակիկլ իսէ իրի ադատան միւրէթթէպ պիր բասապա գօմիսիօնու ինթիխապ իտէրլէր, վէ հէր կրոբ, քէնտի վէքիլլէրինի քէնտի պաշընա ինթիխապ իտիպ, հէյեէթի միւճթէմիաեա արզ իտէր։ Նիհայէթ հէր պիր կրոբ տախի, գասապա գօմիսիօնու թարաֆընտան թայինէ օլունան պիր վէ եա իքի կրոբ բէեիսլէրի մաարիֆէթիյլէ իտարէ օլունուրլար։

Շու վիրտիկիմիզ մուխթասար մաալիւմաթտան, Տանիմարգատա, նիշան-ալմագ ճէմիյեէթլէրինին նէտէրէճէտ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ թէշքիլ իհթիշ օլտուղլարը գօյայճա անլաշընընը։

Եալընըզ կրոբլար ադա եաղմագտա օլուպ, Գասապա գօմիսիօնլարընը ինթիխապընա տօղրուստան տօղրուեա, վէ պաղբիսինէ տօլաեըտան իշթիրաք իյլէմէքտէ տիրլէր։

Հիքմէթ, պու ճէմիյեէթլէրին, քէնտի մաղսէալէրի տայիրէսինտէ իյիքի վաղիֆէ իյլէմէյլէրինէ եարտըմ իհթմէքտէ օլուպ, սէնէվի 25 պին ֆրանգ իեանէ ագճէսի տախի վերմէքտէ տիր։ Պու մէպլաղընը 6 պին ֆրանգը իլէ, ադատան էն մահիր նիշանճըլարա հէսիյեէ վերիլմէք իչին սիլահլար սաթընը ալընաղը կկիպի, 9 պին ֆրանգըյա թալիմ էտիհսասը, վէ օն պին ֆրանգը իլէ տախի, միւհիմմաթ իշթիրա օլունուր։ Անճագ, ալընան թիւֆէնկլէրին ճիւմլէսինին գուլլուղատան տօլար օլմալարը տախի շարթ տըր։ Զաթէն իտարէի մէրքէզիյեէ, ումումի ճէմիյեէթլէրէ, Տանիմարգա օրտուսունտա գուլլանընընը Բէմինկթընը թիւֆէնկլէրինտէն կէօնտէրմէքտէ տիր։

Հէր պիր ադա, սէնէտէ 1 ֆրանգ վերմէքտէ օլուպ, իեանէ վերէն ադալար իսէ, սէնէվի իչ վէ եա ալթը ֆրանգ վերիլէր։

ՄԻՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Օ ԼԻՒՆԷԹ Տ'ՕՐ

Ալէաթը ճէրրահիյէ, կէօզլիք, կէօզէ վէ կէօրմէկէ տայիր ալէաթլար, վէ էտէվաթը սայիրէ մաղազալար

Իսթանպուլտա Պաշլէ-Դաքտուռնա, Շեյխ Էլ Իսլամ Խանընընը ալրընտա Ն. 8

Գալէատէ պէեան օլունան իսմ իլէ, պու ալէֆա միւճէտտէէն պիր մաղազա քիշատա իհթմիշ օլտուղումուզու հիւրմէթլու էհալիյէ իլան իտէրիզ։ Մէղքիւր մաղազամըզտա էտէվաթը ճէրրահիյէ, մէսէլա, ճէքիմիլէրին խոթիմալ իհթիյաջլարընտան ալէաթլար, դաբը պաղլարը, լոսթիքտէն մաամանլ հէր նէվ էտէվաթ, վէ ամէլիեաթը ճէրրահիյէ իճրասը իչին թէշրիհ ալէաթլարը պուլունմագտա օլուպ, ճիւմլէսի ատ էն սոն իճատլարընն ֆոթէլէրինէ թաթպիգան իյմալ օլունմուշ, վէ էվլիօրանընն պիւիւք խասթախանէլէրինտէ մէշահիրի ատթըպպա թարաֆընտան խոթիմալ օլունան ճինսլէրտէն պուլունմուշ տուրլար։ Մագազամըզտա ուլումու թապիիեէ տայիր ալէաթլար, վէ էն գիեատ լիզումի օլան էլէքթրիք մաքինալարը, հավաեր պօշատան մաքինա, Վէյթա վէ Գիւնէն բիլլէրի վէ սայիրէ տախի մէվճուտ օլտուղու կիպի, կէօզէ վէ պաղմանատայիր ալէաթլար, վէ բրանդար թանզիմի իչին հէր նէվ միւհէնտիսլիք էտէվաթը տախի պուլունմագտա, վէ քեսֆէթսի տէ Էվլիօրանընն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտան չէղմէշ մլտուղլարը հալտէ, էհվէն ֆիեաթլար իլէ ֆիրուխթ օլունմագտա տըրլար։ Մէմալիքի էճնէպիյէ իչին սիբարըշլար գապուլ օլունուպ, միւշթէրիլէրին էզհէր ճիհէթ մէճմուն գալմալարընա զայրէթ օլունուր։

Գօղուրմուշ օլան ալէաթլար տախի թաամիր իտիլիր։

Գէշիքթաշտան Բումիլի, վէ Գատը գարիյեէսինտէն Անատօլու գավաղընա գասար պէհէր եէմմ իմէրա վէ զապիթանը պահրիյեէ իլէ քէթէպէ խանէլէրինէ եէմմի իհթասը լաղըմ կէլէն նանը ադիզին հալընը ադագիթիթէրասանէտէն վերիլիպ, թասպա վէ թէվզիինին մագթանթալիպինէ իհսան օլունմագ իւզ միւզաեիտէսի լեսէլ իճրա պէհէր չուվալ էսկի գըյեէ հիսապըյա ալթմշ գըյեէ տագիգ, եէթմիշ իչ աթիդ գըյեէ նանը ադիզ իհթասը թալիպի իւզերինտէ թէգարլար իտիպ, նէթիճէի գարար վէ միւզաեիտէսի, բաամ ադաթասան օթուզ պիրինտի սալը կիւնինտէ վերիլէճէկինտէն, տահա զիեատ էքմէթ իհթասընա թալիպ օրանլարընը, իչ եիւզ ատէթ օսմանը իրասը տէրօզիթօլարըյա պէրապէր, եէմմի մէղքիւրտէ, չուլի պահրիյեէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

98, ադօսթօս 29

(Տէ-ֆէ-ր 22)

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Աբդէլ Գէլմ պէեանընտա գըր։

103. Պա թաբու, քիմնէնին թէարրուֆունտա օլմասան, վէ մին էլ գատիմ էհալիի գասապաթ վէ գուրատա թախսիս գըլընմասան, վէ ադասայի իւմմանտէն ճէհիր իսապաթ (նիւքսէք սէսլի) օլան քիմնէնին սայհասը (սէսի) խոթիմա օլունմասատաճագ տէրէճէ, գասապա վէ գարիյեէտէն պայիտ պուլունան իւհի (տաղլըգ), վէ թաշլըգ, վէ ադրաճ, վէ բըրնաղըգ, վէ օթլագ կիպի խալի մահէլլեր, արաղիի միւթ օլուպ, պու մագուլէ եէրլէրին, եէրէ զարուրէթի օլան քիմնէ, բագաղէսի պէյթ իւլ մալէ այիտ օլմագ իւզրէ, մէէմուրունուն ինիյլէ միւճէտտէտէն եէր աչըպ, ադարա ինթիխապ իտէպիլիր։ Վէ պիր արաղիի մէղրուա հագգընա մէրի իւլ իճրա օլան ահքեամը անունիյեէ, թէմամիյլէ, պու մաալէ եէրլէրտէ տախի ճարի տիր։ Ադաթ, պիր քիմնէ, պէր վէճհի հարրեր եեր աչմագ իւզրէ, մէէրինտէն իշն ալմըշ, վէ թէգիվիզ ինթիշ օլտուղու մահէլլի աչըպ տա, պիլա էօզրի սահիհ, սէնէ ալէա հալիհի թէրք իտէր, տախէրէ միրիլիր։ Վէ էկէր պուլէ եէրլէրտէն, պիլա բուխարի աչըպտա, թաբլա ինթիխապ օլուր իսէ, աչմշ օլտուղու մէլլին, թաբուլի միալի, քէնտիտէն ալընարագ, իւհտէսինէ թէգիվիզ թաբու սէնէտի վիր։

104. Մին էլ գատիմ, էհալիյէ սուս դօրու վէ օրմանլարտան ալըպ տա, ճիպալը միւպահատտա օլունան տաղլարտան վէ պալդանլարտան, հէրբէս օտուն վէ քէրասթէ դաթ իտէպիկիպ, եէքսիկէրէ միւտախսէլէ իտէմէղ։ Վէ պունլարտան հուսուլէ կէլէն քիհատէն (օթտան), վէ դաթ օլունան էշճարտէն (ադաճլարտան) էօշր ալընմագ։ Վէ պու մագուլէ ճիպալը միւպահատան պիր մրդտարը, պիլ իֆրաղ, միւսթադրլէն վէ եա միշթէրիքէն դօրու իհթիեաղ օլունմագ իւզրէ, մէէմուրու թարաֆընտան, քիմնէեէ պա թաբու թէտարրուֆ իհթիրիմէզ (*)։

105. Գուրա վէ գասապաթ էհալիսինէ մախսուս օլան մէրալարտան պաշգա, պիր գարիյեէնին հուտուտու տախիլինտէ, օթլագ մահէլլի օլտուղու հալտէ, օլ գարէյեէ էհալիսի, պիր կիւնա բէտմ վերմէքտէրէն, հայվանաթընը օթլատը, օթունտան վէ սուեունտան ինթիֆա իտէր։ Վէ խարիճտէն հայվանաթ կէօթիւրիպ, օլ օթլաղընն օթունտան վէ սուեունտան ինթիֆա միւրատ իտէն քիմսէլէրտէն, ճանիպլի մերի իչին, միւնասիպ մրդտարի բէտմի օթլագտան հիսսէ ալամագ։

(*) Իշտու 104 իւնճիւ մատտէնին հիւքմիւ, Քիյ 11 շէվվալ, սէնէ 1286 թարիխի օրման նիզամնամէսիյլէ թատիլ օլունմուշ տուր։

ՊԱՊՐ ՍԱԼԻՍ

Մէ-ՐԷՖԷՐԷՔՈՒ պէեանընտա գըր։

106. Արաղիի միվաթ, վէ մէթրուբէ, վէ միրիյեէ, վէ մէվգուֆէ, վէ մէմլուքէտէ, խիտտաեի նապիթ օլան ադաճլար, պա թաբու թէտարրուֆ օլունմագ. ֆագաթ, ադրաղիի միրիյեէ վէ մէվգուֆէտէ. խիտտաեի նապիթ օլան էշճար, թէտարրուֆ պադշահատա պէեան օլունտուղու իւզրէ, արաղիեէ թավսիյեէթլէ թէտարրուֆ օլունուր։

107. Հէր քիմնի իւհտէսինտէ օլուր իսէ օլուն, արաղիի միրիյեէտէն պիր մահէլլատէ զուհուր իտէն ալթուն, վէ կիւմիւշ, վէ նիհան (պագըր), վէ թիմուր (տէմիր), վէ էնվահ ահճար (թաշլար) վէ ալչը, վէ քիւքիւրտ, վէ կէօվէրչինէ, վէ զինճարէ, վէ քէօմիւր, վէ թուղ մաատէնլէրի, վէ մէատինի սայիրէ, ճանիպլի պէյթ իւլմալէ այիտ օլուպ, արաղի միթէսարրըֆլարընը հիչ պիր մատէնի զապթ իյլէմէկէ, վէ եախօտ չէգան մատէնտէն հիսսէ ալմագա սալահիյեէթլէրի եօգ տուր։ Քէղալիք թախսիսաթ դապիլինտէն օլան արաղիի մէվգուֆէտէ զուհուր իտէն պիլ ճիւմլէ մէատին, ճանիպլի պէյթ իւլ մալէ այիտ օլուպ, կէրէք արաղի միթէսարրըֆլարը թարաֆընտան, վէ կէրէք ճանիպլի վագֆատան տախլ ու թաարրուղ օլունմագ. ֆագաթ, կէրէք արաղիի միրիյեէտէ, վէ կէրէք զիրը օլունան արաղիի մէվգուֆէտէ, մէատինի մէզքիւրէնին իխրաճիյլէ, զիրաաթ վէ թէսարրուֆտան թաթիլի իճապ իտէն մրդտարը մահէլլին, տէկէր պահասը, միւթէսարրըֆնա վիրիլմէք լազըմ կէլիր։ Վէ արաղիի մէթրուբէ իլէ, արաղիի միւվաթտէ պուլունան մէատինէն խուսուսու (պէշտէ պիրի) պէյթ իւլ մալէ, վէ պագըրը պուլան քիմսէեէ այիտ օլուր։ Էմմա, եվգաֆը սահիհէտէն օլան արաղիտէ զուհուր իտէն մատէնլէր, ճանիպլի վագֆա այիտ օլուր։ Վէ տէրունի դուրա վէ գասապաթտա օլան միլք արասալարտա զուհուր իտէն մէատինլէր, ճիւմլէթէն, սահիպլինէ այիտ օլուր։ Վէ արաղիի էօչրիյեէ վէ խարիճիյեէտէ զուհուր իտիպ, իզապէեէ (երիմէքլիք) գապրիյեէթի օլան մատէնլէրին խուսուսու, ճանիպլի պէյթ իւլ մալէ, վէ պագըրը արաղի սահիպլինէ այիտ օլուր։ Վէ իզապէ խրիմէկէ գապրիյեէթի օլանատան մէատին, ճիւմլէթէն սահիպլինէ այիտ օլուպ, վէ պիլ ճիւմլէ արաղիտէ պուլունուպ, մալիք վէ սահիպի մալիւմ օլմասատան մէաքիւքեաթը աթիդա, վէ ճէտիտտ, վէ տէֆայինի (տէֆինէլէր) միւթէնէվվանընն ահքեամը, քիւթիւպիւ ֆըգհիյեէտէ թաֆթիշ օլունմուշ տուր։

108. Մագթուլուն (էօլէն) արաղիսի, դաթիլինէ ինթիգալ իհթմէզ, վէ քէղա, մագթուլուն արաղիսինտէ, գաթիլինին հադգը թաբուսու օլամագ։

109. Միւսլիմին արաղիսի, զայրի միւսլիմ օլան էվլատընա, վէ պապասընա, վէ անասընա, վէ զայրի միւսլիմին արաղիսի, միւսլիմ օլան էվլատընա, վէ պապասընա վէ անասընա ինթիգալ իհթմէզ. վէ միւսլիմին արաղիսինտէ, զայրի միւսլիմին հադգը թաբուսու, վէ զայրի միւսլիմին արաղիսինտէ, միւսլիմին հադգը թաբուսու օլամագ։

110. Թէպասայի Տէվլէթի ալիյեէտէն օլան քիմնէնին արաղիսի, թէպասայի էճնէպիյեէտէն օլան էվլատընա, վէ պապասընա, վէ անասընա ինթիգալ իհթմէզ. վէ թէպասայի Տէվլէթի ալիյեէտէն օլան քիմնէնին արաղիսինտէ, թէպասայի էճնէպիյեէտէն օլան քիմնէնին, հադգը թաբուսու օլամագ։

111. Թէպասայի Տէվլէթի ալիյեէտի թէրք իտէն քիմնէնին արաղիսի, թէպասայի Տէվլէթի ալիյեէտէն, վէ եախօտ թէպասայի էճնէպիյեէտէն օլան էվլատընա, վէ պապասընա, վէ անասընա ինթիգալ իհթմէյիպ, ֆիլ հալ մահլուլ օլուր։ Վէ հադգը թաբու ասհասը արանըմանըպ, պիլ միւզայիտ թայիպինէ թէֆվիզ գըլընընը (*)։

112. Միւվէլլասը իսլիյլէ, վէ մէէմուրու մարիֆէթիյլէ արաղի թէֆերրիւզ վէ եա թէֆէվվիւզ իհթմիշ օլան քէօլէ վէ ճարիեէ, ազատ օլմագտան մուգատտէմ եա սոնրա, միւվէլլասը օլ արաղիի քէնտի եէտինտէն ալամագ։ Վէ պիր վէճհլէ միւտախսէլէ իտէմէղ։ Վէ ազատ օլմագտան ադտէմ, միւվէլլասը վէֆաթ իյլէտիքտէ, վարիսլէրի տախի, օլ արաղիեէ, քէղալիք տախլ ու թաարրուղ իյլէեէմէղ։ Վէ էկէր իշպու քէօլէ եա ճարիյեէտէն պիրիսի ադատ օլմագտան էվվէլ ֆէվթ օլուր իսէ, օլ արաղի, քիմնէեէ ինթիգալ իհթմեեէճէկի միսիլլու, օլ արաղի իւզերինտէ միլք էպնիյեէ, վէ էշճար օլմատըղը հալտէ, շէրիք վէ խալիթ իլէ, էհլի դարիյեէտէն եէրէ զարուրէթի օլանլարտան մաատա պիր քիմնէնին, հադգը թաբուսու օլամագ։ Վէ իւզերինտէ միլք էպնիյեէ վէ էշճարը օլտուղու սուրէթտէ, միւվէլլասը, սայիրի իւզերինէ թէրճիհ օլունարագ, օն սէնէեէ դատտար, թաբուլի միալ իլէ ալմագա սալահիյեէթի վար տըր։ Վէ էկէր պունլարտան պիրիսի, ադատ օլտուգտան սոնրա ֆէվթ օլուր իսէ, արաղիսի, հիւրը օլան էվլատընա, եախօտ պապասընա վէ եա անասընա ինթիգալ իտէր։ անլէրտէն պիրի օլմատըղը սուրէթտէ, էկէր

(*) Իշտու 111 ինճի մատտէնին հիւքմիւ, թէպասայի էճնէպիյեէնին էմլաքէ միւթասարրըֆ օլմայարը հադգընտա, ֆիյզուրբէ ճէմազի իւլ էվվալ, 1284 թարիխի զանուն իլէ թատիլ իտիլմիշ տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

ՄԷԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ

Իսկէ-գաբ-Ինտրէ

Վարժարանս կը վերաբացուի յառաջիկայ Սեպտ. 1 ին. և դասախօսութիւնք կսկսին հետեւեալ Բշ. Սեպտ. 6 ին։

Աշակերտուհեաց ընդունելութեան թուականն այս ամսոյս է։

Վարժարանի Տնօրէնութիւն իր ծրագրի ուսմանց պարունակութիւնը խղճի մտօք գործադրելէ զատ, ներկայ տարւոյ շրջանի մէջ կը յաւելու Առտնին Տնտեսութեան դասն ալ։

Տնօրէնութիւնս հարկադրեալ է յառաջիկայ շրջանէն թոշակներուն վրայ փոքրիկ յաւելում մ'ընել։

Գիշերօթիկք կը պարտին տարեկան 32 Օսմ. ոսկի, վեցամսեայ կանխիկ։ Իսկ ցերեկեայ 7. Ուսումնարանի համար 8 Օսմ. ոսկի և Նախակրթարանի 3 ոսկի։ Նոյնպէս վեցամսեայն կանխիկ։ Դաշնակի ուսանողք պարտին 6 ոսկի տարեկան, միւսներն եղանակաւ։

Նոքա՝ որ կուզեն տեղի մանրամասն տեղեկութիւն ունենալ, կարող են դիմել 'ի Վարժարան և ուղղակի Տնօրէնութենէն և կամ Վարժարանի Ծրագրէն ստանալ։

1880 Օգոստ. 20 Հիմն. Տնօրէն
Մ. Ս. Մեղրաբեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Այս կրթարանն հաստատեալ է 1876 յուլիսի 1 և, իբրև երկրորդական վարժարան, վաւերացեալ է Հասարակայ Կրթութեան Նախարարութենէն։

Երկրորդական վարժարանի մէջ ուսանդելի բոլոր ուսմունք և, բացի Հայ. Թուրք. և Ֆրանս. լեզուաց, նաև, Անգղ. և Գերմանէն լեզուք կ'ուսանդին ասա, վերջինն առանձին պայմանաւ։

Կրթարանս յատուկ բժիշկ մ'ունի, որ նաև առողջաբանական դասեր կը խօսի կիւրակէ օրերն։

Կրթարանիս Է. շրջանն պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստ. 25 չորեքշաբթի օրն և դասախօսութիւնք՝ յաջորդ երկուշաբթի։

Բոլոր աշակերտք պարտին սեպ. 1 էն յառաջ դառնալ ի կրթարան։

Նոր աշակերտք կ'ընդունուին նոյն թուականէն։

Օգոստ. 23 էն սկսեալ ամէն օր, մինչև կէս օր, Տնօրէնն պատրաստ է ընդունել ծնողաց և այլոց այցելութիւնն։

5 օգոստ. 1882 Հիմնադիր-Տնօր
յՕրթաքէօյ Յ. Գ--րէն

ԹԱԴԷՈՍ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Միւմիւլէյի Գալաթատա կէօմրիւք ճատէսինէ Ատա խանը դարչըսընտաքի 40 նիւմէրօյու տայրէնին 3 նիւմէրօյու մաղազասընտա, քեաֆֆէի տավարի հագդընտա, հէր նէվի լէվայիհ վէ միւսթէտիւաթ թանգիմ, վէ Օսմանլը, վէ Ֆրանսըզ լիսանլէրինէն ուսուլ վէ նիզամը վէճէյլէ բրօթէսթօ վէ սէքվէսթրօ վէ սայիրէի թէրթիպ, վէ եէքտիկէրէ թէրճէմէ, վէ ճիւմլա կիւնլէրի տախի իւճրէթ վէրմէկէ գուտրէթի օլմասան էսհապը մէսալիհին եվրազընը մէհճանէն թահրիր իլէտիկի կիպի, տէվայիրճէ խարիճ էղ մուհաքէմէ իսթիտա թադտիմի, իհզարկէր, ախզ ու իլարճա, բրօթէսթօ, վէ վէքեալէթ, վէ սայիրէ թատիզ խոլմէսի միսիլիւ մուամէլաթը իճրաեա խուսուսիյէթի օլան պիր շախսընմահէլի մէզբիւրտէ տայիմա հազըր պուլունաճաղընը, թիւճարանէ վէ քէսրէթի մէշաղիլ ասհապընտան պուլունան տաավի միւմէյիզանը միւթէպերանընա իլան իտը։

Արզընի մատէնի հիւսնաեունու ամպարլարընտա մէվճուտ օլան նիւհասը խամտան, իբի միլեօն ղըյեէսինին, պիլմիւզայիտէ թէգարբուր իտէճէք էսմանը, լիրայի օսմանի եիւզ ղ. հիսապիյլէ բէշինան թէճամիյէ ու իյիա օլունմագ իւղրէ, ֆիրուխթի մուզարբէր օլտուզունտան, մէզբիւրի իբի միլեօն ղըյեէ խամ պաղըրըն իշթիրասընա թալիպ օլանլարը, թարիխի իլան-ատէն իթիպարէն տօգսան պիր կիւն միւրուրինէ տէկին, Տէրիսաատէթատէ թիճարէթ վէ զիրաաթ վէ օրման վէ մէսատին նէզարէթի մուհասէպէէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ իլլէմէսի իլան օլունուր։

Մէնէ 98 հազիրան 21

ՆՈՐԱՑՐԻ

Գազ. – Հայ. Բառգիրք

Հրատարակեցան 101 րդ և 102 րդ թերթերն։

Բաժանորդաց թիւն է 285. երբոր լրանայ 300 թիւն, բաժանորդագրութիւնն պիտի փակի, և գին բառարանին պիտի ըլլայ 2 Օսմ. ոսկի։

Ով որ բաժանորդ գրուիլ կ'ուզէ, պէտք է դիմէ առ Մեծ. սեղանաւորս Գ. Ա. Սամանճի—Մոմճեան, 4 թիւ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա, կամ առ Մեծ. Գ. Ֆըրէնկեան գրավաճառ, Ուղուն չարշը։ Գին բաժանորդագրութեանն է 1 ու կէս Օսմ. ոսկի։

ԿԻԻՍԹԱՎ

ԹՈՐԳՄԱՆԵԱՅ

ՍԵԳԻԱՐ Ե. ԳԻՒԼՀԱՆՃԵԱՆ

Սոյն հետաքրքրաշարժ և խիստ ծաղրական վէպը, որոյ արդէն Յերրորդ Թերթը ելած է, հետզհետէ հրատարակուելով, 16 թերթէ պիտի բաղկանայ։ Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց խանութը։

Ազգ. Ց. Զինճիրճեան գրատունը, կը խօստանայ ծախուած թերթերը ետ առնելով, ստակը վճարել, եթէ այս վէպը չը շարունակուի։ Ասկէ ի զատ, ով որ յիշեալ գրատունէն կամ Ղրավաճառ Պողոս աղայէն «Տիկինը, Պարոնը, և Պէպքը» թերթերէն գնածնէ, կրնայ ետ դարձնել և փոխարէն ստանալ Կիւսթավի ծիծաղաշարժ թերթը։

ԻՄՕԿԻԻՏԱՐՏԱ ՎԱԳՐ ԱՄԷՐԻԿԱՆ ՄԷՔԹԷՊԻ

Պու մէմլէքէթատէ ղըզըլարընը ալի տէրլէճէտէ թալիմ ու թէրպիյէսի իչին հէր նէվ սուհուլէթի օլան իշպու մէքթէպ սեպ. 3/15 տէ թէքրար քիւշատ օլունաճագ տըր։

Մէքթէպին ըհտիմ լիսանը ինկիլիզճէ իսէ տէ, էհլիյէթլի մուալիմէր մարիֆէթիյլէ երմէնիճէ, Ֆրանսըզճա վէ սայիր լիսանլար տախի թէտրիս օլունուր։

Մէքթէպէ շայիրատ վէրմէք խութէեէնլէր մէքթէպին քիւշատընտան էվվէլ մէքթէպ միւտիրինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

Մէքթէպ իւճրէթի հէր միւտէթին իպթիտասընտա բէշինէն թէճամիյէ օլունմալը տըր։

Կիճէիլ կիւնտիւզիւ շայիրալէր սէնէմէ 30 լիրա, եանի 12 լիրա, սեպտեմբերտէ 9 լիրա յունվարտա վէ 9 լիրա Զատիկտէ թէճամիյէ իթմէլի տիրլէր։

Կիճէլի կիւնտիւզիւ օլմաեբպտա էօյլէ վազթը թաամլարընը մէքթէպտէ իսէ շայիրալէր սէնէմէ 8 լիրա, եանի 3 լիրա սեպտեմբերտէ, 3 լիրա յունվարտա, վէ իբի լիրա Զատիկտէ թէճամիյէ իթմէլի տիրլէր։

Էօյլէ թաամլարընը մէքթէպտէ իթմէեէն շայիրալէր պալէատէ մէզբիւր մէպալալարընը նըսֆընը թէճամիյէ իթմէլի տիրլէր։

Փիեանո աէրսի ալմագ իսթէեէնլէր սէնէմէ 8 լիրա, եանի 3 լիրա սեպտեմբերտէ 3 լիրա յունվարտա վէ 2 լիրա Զատիկտէ զիյատէ թէճամիյէմէլի տիրլէր։

8—12

Գալաթատա Գուրշունլու խանքն արգա գարուսունտա գիապրիդաճը Եադօնուն միւսթէճիրէն իգամէթ իթտիկի 14 նիւմէրօյու մաղազանքն ֆէվգէնտա տէօրթ օտա իբի սուֆա վէ միւշթէմիլեաթը սաեիրէյի հավի օլուպ, պասմախա է, տուխան ֆիապրիգասը, վէ ունեիր տէբոզիթօեա էլվիրիչլի պուտունան 12 նումէրօյու տաեիրէնինէ քիրաեա վէրիլէճէկի իլան օլունուր։

ՔԻՆՍ. ԳԱԼԻՊԷՍԹՍ.

Ե-ԼԸԸԼ Գ'ԸՂԸԸ ֆուտանգարիոսյալ

Իէրրիպ օլանմաշ չիտէլի էքնոֆքնո ղրոպը

ԲԷՌ ԹԷԷՍՍԻՐԼԻ, ՎԷ ԼԷԶԻՋ, ՎԷ ԳՈՒՎՎԷԹ ՎԻՐԻՃԻ ՏԻՐ

Սըթմատան վէ գան ալըզընտան, վէ սինիր զայիֆլիկինտէն նէշէթ իտէն խասթալըգլար իչին բէք միֆիտ տիր։

Մեզբիւր շարապ ատամըն իշթահընը աչըպ եիւղիւնէ բէնք կէթիրիր, վէ տոտագալարընա զըրմըզըլըգ վէրիր. վէ քէղալիք վիճուտ տինճլիք վէ խաֆիֆլիք, վէ ֆիքրէ տախի պէրրագլըգ վէ աչըգլըգ քէսպ իթտիրիր։

Մէղբիւր շարապ Գալաթատա քէօրրիւ պաչընտա վագը Մէհէմմէտ-Ալի-բաշա խանընտա Ամէրիգա էճզախանէսինտէ, ոէ Իսթանպօլտա տախի Պաղչէ գարուվունտա Դասապեան էճզա մաղազասընտա պուլունմագտա տըր։

Ռիայէթլու էհալիմիզէ շունու տախի խապէր վիրիրիզ քի, չիմտիեէ գատար քէնտի խանէսինտէ խասթէկեանը գապուլ իլլէմէքտէ պուլունան աթըպպոյի հաղըգատան տօգթօր Հիւնքեարպէկէնսիեան էֆէնտի, չիմտիտէն սօնրա, մէղքիւր Ամէրիգա էճզախանէսինտէ, հէր սալը վէ բէնճէմիզիհ վէ ճիւմլա իրթէսի կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա հազըր պուլունարագ, միւրաճաաթ իտէն մէրիզանը գապուլ իլլէեէճէք տիր։

Մարտար Վ. Պէյլէրեան

ASTHME

ԹԻԻՊ ԼԸՎԱՍՍԷՕՐ նամ պիր նէվ սիկարալար նէղլէյի, կէօքիւս թըգանմասընը, նէֆէս գըսըլմասընը վէ հէր նէվ նէֆէս պօրուլարը խասթալըգլարընը թէտավի իտէրլէր։ Ֆիեաթը Ֆրանսատա 3 ֆրանգ տըր։

Մեբքեզի ԲԱՐԻՍՏԷ ՄՕՆՆԷ սօգաղընտա Ն. 23 պիրինճի սընըֆ էճզաճը վէ քիմեաքէր Մ. ԼԸՎԱՍՍԷՕՐիւն մաղազասը տըր։ Իսթանպօլտա Մ. Վ. Դասապեանընն էճզա մաղազասընտա, վէ Իսքէնտէրիյէտէ Մանեան վէ Գօմբէնը մաղազասընտա է հէր պիւյիւք էճզախանէլէրտէ պուլունուր։

NEVRALGIES

Սարա խասթալըգը տօգթօր ԳՐՕՆՏԻԷՆԻՆ ԱՆԹԻ-ՆԷՎՐԱԼԳԻԻ թապիր օլունան հապարը իսթիմալ օլունտուգտա, անինտէ քէսիլիր։ Ֆրանսատա գուրուսու 3 ֆրանգա տըր։

ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՃԱՏՏԷԻ ՔԷՊԻՐՏԷ 192, ՎԷ 194

ՆԻՒՄԷՐՕՂԱՐ ԻԼԷ ՄՈՒՐԱԳԴԱՄ

Ա. ԹԻԹՕՍ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՆԸՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷ, ՎԷ ԷՃԶԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Սահիպլի խզալար, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրի իլէ, հիւրմէթլու էհալիեէ, վէ ումումի էճզաճքլարա իլան իտէլեր քի, էվվէլճէ Ա. ԹԻԹՕՍ խսինտէ պուլունան էճզախանէ, պու քէրրէ, Գալաթատա Թրամվայ ճատտէսինտէ, Մէն-Նիքօլա քիլիսէսի զուրպինտէ վագը 192 վէ 194 նիւմէրօյու մաղազաեա նագլ օլունմուշ, վէ կէրէք էճզա թիւճարլըգընա տաեիր օլան մուալիճէլէր, կէրէք էճզա թիւճարլարը մաղազալարընտա թօփտան վէ բէրէքէնտէ սաթըլան տաեիր էմթաա տախի իլավէ գէլընմիշ տըր։

Էճզախանէմիզէ թէշրիֆէ բաղպէթ պուեուրան հէքիմ էֆէնտիլէրին, խասթալարը մուայէնէ իթմէլէրի իչին խաստէթէն պիր տիլէրին, խասթալարը մուայէնէ իթմէլէրի իչին խաստէթէն պիր տիլէրին, խասթալարը մուայէնէ իթմէլէրի իչին խաստէթէն պիր տիլէրին։

Էճզախանէմիզէ թէշրիֆէ բաղպէթ պուեուրան հէքիմ էֆէնտ